

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้/รับ สินบน
จากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเปี้ยะ
อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการรับสินบน

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเปี้ยะ อำเภोजะนง จังหวัดสงขลา

ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน

วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริตหรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำซึ่งไม่ใช้การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต : เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ มีมาตรการระบบ หรือ แนวทางในบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกัน โดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นในลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยง เป็นการสอบทาน เป็นลักษณะ Post-Decision

องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

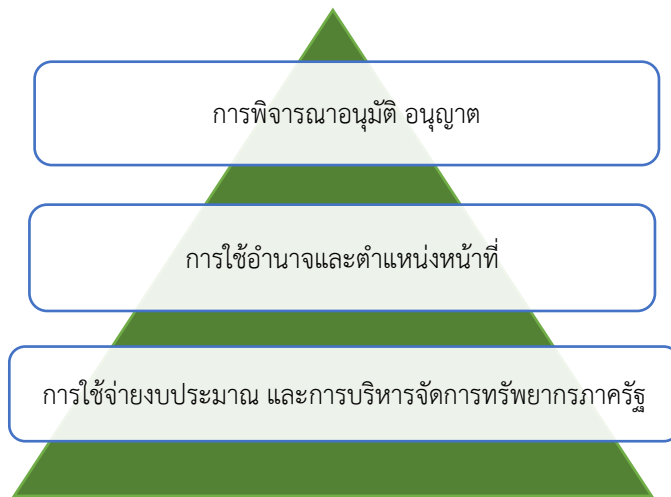
องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือ โอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุม กำกับควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎี สามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

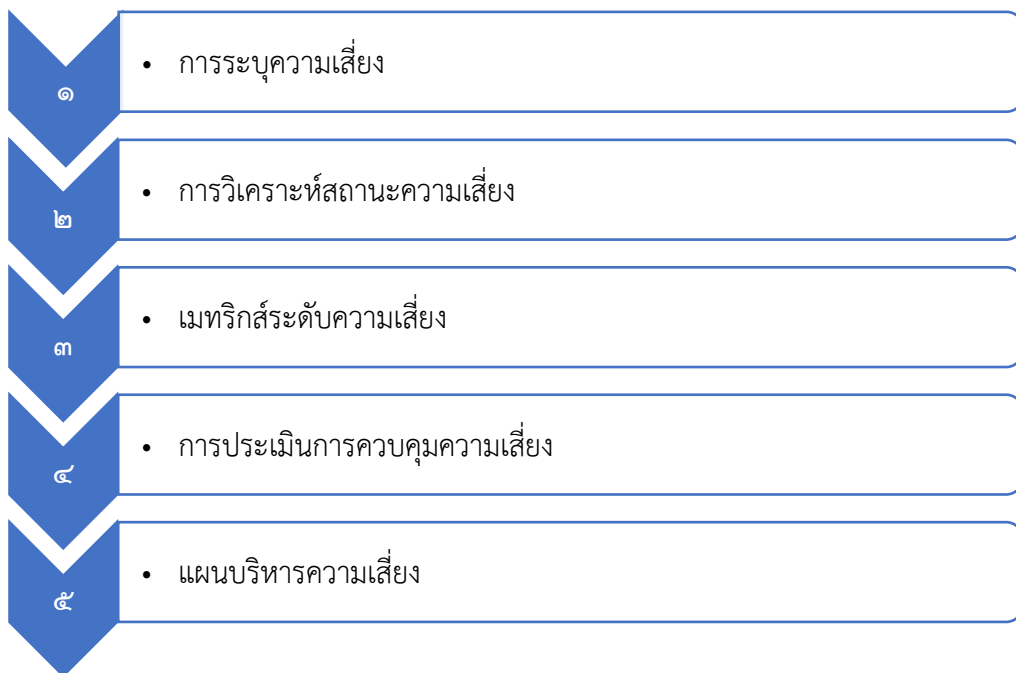
แบ่งประเภทความเสี่ยงการทุจริต ออกเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

๑. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต การกิจให้บริการประชาชนอนุมัติ หรือ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวก

- การพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘)
๒. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๓. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

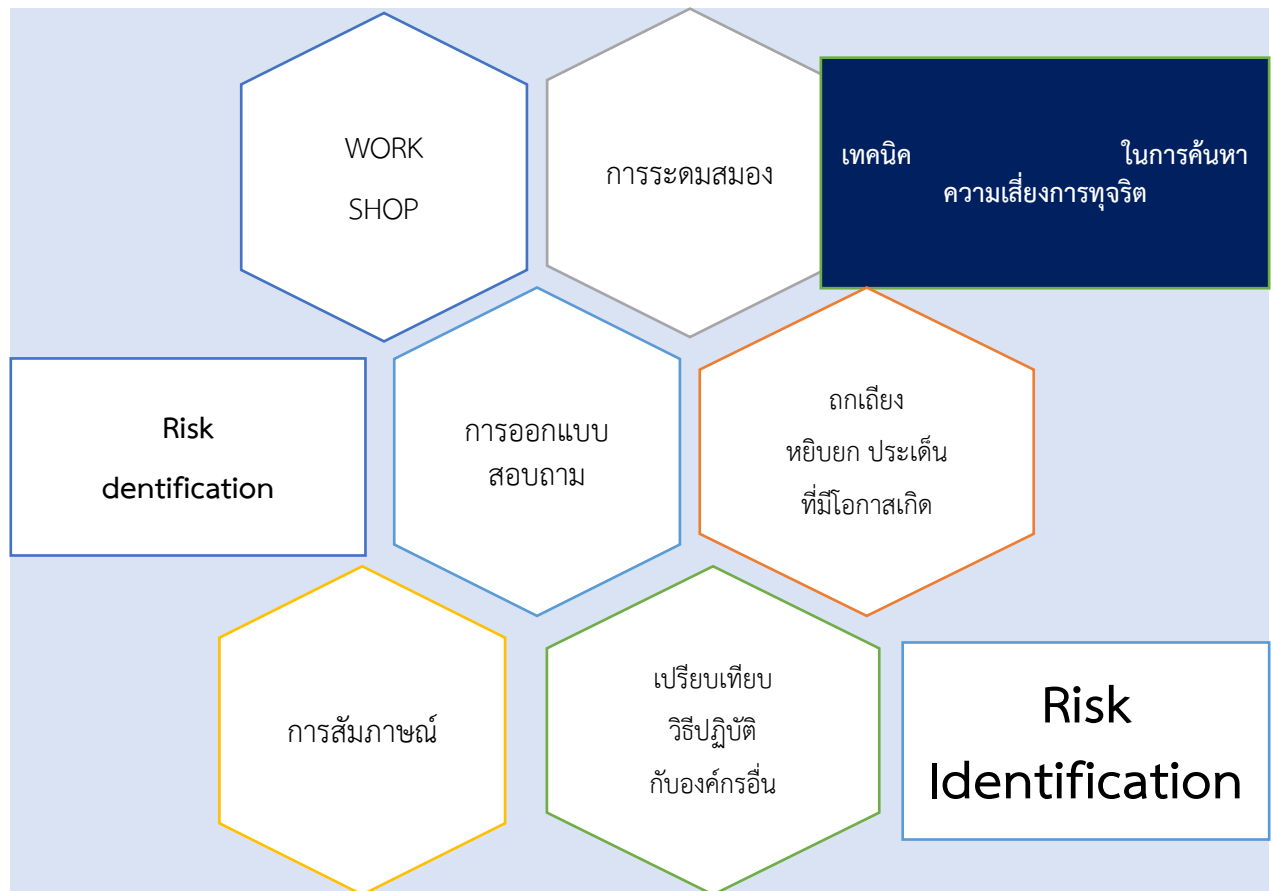

การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

ขั้นตอนที่ ๑ นำข้อมูลที่ได้จากขั้นเตรียมการในส่วนรายละเอียดขั้นตอน แนวทางหรือเกณฑ์ การปฏิบัติงานของกระบวนการที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ซึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น ย่อมประกอบไปด้วยขั้นตอนย่อย ในการระบุความเสี่ยงตามขั้นตอนที่ ๑ ให้ทำการระบุความเสี่ยง อธิบายรายละเอียด รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงการทุจริตเท่านั้น และในการประเมินต้องคำนึงถึงความเสี่ยงในภาพรวมของการดำเนินงาน เรื่องที่จะทำการประเมินด้วย เนื่องจากในกระบวนการปฏิบัติงานตามขั้นตอนอาจไม่พบความเสี่ยง หรือโอกาสเสี่ยงต่ำ แต่อาจพบว่ามีความเสี่ยงในเรื่องนั้น ๆ ในการดำเนินงานที่ไม่ได้อยู่ในขั้นตอนก็เป็นได้ โดยไม่ต้องคำนึงว่าหน่วยงานจะมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้ว นำข้อมูลรายละเอียดดังกล่าวลงในประเภทของความเสี่ยงซึ่งเป็น Known Factor หรือ Unknown Factor

Known Factor	ความเสี่ยงทั้ง ปัญหา/พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่า มีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ หรือมีประวัติ มีมานาน อยู่แล้ว
Unknown Factor	ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ ประเมินการล่วงหน้า ในอนาคต ปัญหา/พฤติกรรม ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น (คิดล่วงหน้า ตีตนไปก่อนไข้เสมอ)

เทคนิคในการ ระบุความเสี่ยง หรือค้นหาความเสี่ยงการทุจริตด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

เกณฑ์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) เชิงคุณภาพ

ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๒๕ ครั้งต่อปี
๔	สูง	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๒๐ ครั้งต่อปี
๓	ปานกลาง	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๑๕ ครั้งต่อปี
๒	น้อย	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๑๐ ครั้งต่อปี
๑	น้อยมาก	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๕ ครั้งต่อปี

เกณฑ์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)

ระดับ	ความรุนแรง	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน ประชาชนไม่ได้รับความสะดวก เป็นภัย ด้านความมั่นคง อาชญากรรม และความรุนแรงอื่น ๆ
๔	สูง	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน และประชาชนไม่ได้รับความสะดวก
๓	ปานกลาง	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน
๒	น้อย	-
๑	น้อยมาก	-

ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk) แสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยง โดยพิจารณา จากผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของความเสี่ยงแต่ละสาเหตุ (โอกาส × ผลกระทบ) กำหนดเกณฑ์ไว้ ๔ ระดับ ดังนี้

ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

ลำดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	๑๕ - ๒๕ คะแนน
๒	ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)	๙ - ๑๔ คะแนน
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	๔ - ๘ คะแนน
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ (Low Risk : L)	๑ - ๓ คะแนน

แผนภูมิความเสี่ยง					
โอกาส	ผลกระทบ				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
๔	๔	๘	๑๒	๑๖	๒๐
๓	๓	๖	๙	๑๒	๑๕
๒	๒	๔	๘	๑๐	๑๒
๑	๑	๒	๓	๔	๕

แผนภูมิความเสี่ยง					
โอกาส	ผลกระทบ				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
๔	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
๓	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
๒	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง
๑	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง

$$\text{ระดับความเสี่ยง} = \text{โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่างๆ} \times \text{ความรุนแรงของเหตุการณ์ต่างๆ} \\ (\text{Likelihood} \times \text{Impact})$$

ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงจะต้องมีการกำหนดแผนภูมิความเสี่ยง(Risk Profile) ที่ได้จากการพิจารณาจัด

ระดับความสำคัญของความเสี่ยงจากโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และผลกระทบ ที่เกิดขึ้น (Impact) และขอบเขตของระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ (Risk Appetite Boundary) โดยที่

ซึ่งจัดแบ่งเป็น ๔ ระดับ สามารถแสดงเป็น Risk Profile แบ่งพื้นที่เป็น ๔ ส่วน (๔ Quadrant) ใช้เกณฑ์ในการจัดแบ่ง ดังนี้

ระดับความเสี่ยง	คะแนนระดับความเสี่ยง	มาตรการกำหนด	การแสดงสีสัญลักษณ์
เสี่ยงสูงมาก (Extreme)	๑๕ - ๒๕ คะแนน	มีมาตรการลดและประเมินซ้ำ หรือถ่ายโอนความเสี่ยง	สีแดง
เสี่ยงสูง (High)	๙ - ๑๔ คะแนน	มีมาตรการลดความเสี่ยง	สีส้ม
ปานกลาง (Medium)	๔ - ๘ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง แต่มีมาตรการควบคุมความเสี่ยง	สีเหลือง
ต่ำ (Low)	๑ - ๓ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง	สีเขียว

ตารางระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

ความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)

๕	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
๔	๔	๘	๑๒	๑๖	๒๐
๓	๓	๖	๙	๑๒	๑๕
๒	๒	๔	๖	๘	๑๐
๑	๑	๒	๓	๔	๕
	๑	๒	๓	๔	๕

โอกาสที่จะเกิดความเสียหาย (Likelihood)

สถานะสีแดง : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผน/มาตรการเพื่อลดความเสี่ยงทันที

สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผน/มาตรการเพื่อลดความเสี่ยง

สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงยังอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ แต่ต้องมีการทบทวนความเพียงพอของมาตรการควบคุมที่มีอยู่

สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยไม่ต้องการจัดทำแผนเพื่อลดความเสี่ยง

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง การทุจริต	โอกาส เกิด	ผลกระทบ/ ความ รุนแรง	ระดับความเสี่ยงการ ทุจริต(Risk Score)	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	หน่วยที่ รับผิดชอบ
๑	การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติ การอำนวยความสะดวก ในการพิจารณาอนุญาตของ ทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘	เจ้าหน้าที่เรียกรับเงิน หรือ ผลประโยชน์อื่น ใด ในการปฏิบัติ หรือละเว้นการ ปฏิบัติหน้าที่ตาม กฎหมายในการ พิจารณาอนุมัติ อนุญาต เช่น การขอ ใบอนุญาต ก่อสร้าง การขอใบอนุญาต ประกอบ กิจกรรมที่ เป็นอันตรายต่อ สุขภาพ เป็นต้น	๒	๒	ความเสี่ยง ระดับปานกลาง	๑.จัดทำเอกสารที่ระบุรายละเอียดข้อปฏิบัติ ต่างๆในการปฏิบัติงานที่จะเป็นการป้องกันการ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการทุจริตในเรื่องต่างๆ ๒.ประกาศนโยบาย No Give Policy งดรับ ของขวัญของกำนัลทุกชนิด เพื่อตอบแทนการ ปฏิบัติหน้าที่ ๓.จัดทำมาตรการป้องกันการรับสินบนให้ ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรทุกระดับถือปฏิบัติ ๔.กำหนดนโยบาย มาตรการ หรือแนวทางการ ปฏิบัติที่ดีเพื่อเป็นการป้องกันการทุจริต ๕.จัดทำคู่มือการให้บริการประชาชน	๑.สำนัก ปลัด ๒.กองคลัง ๓.กองช่าง ๔.กอง สาธารณสุข และ สิ่งแวดล้อม ๕.หน่วย ตรวจสอบ ภายใน

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง การทุจริต	โอกาส เกิด	ผลกระทบ/ ความ รุนแรง	ระดับความเสี่ยงการ ทุจริต(Risk Score)	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	หน่วยที่ รับผิดชอบ
๒	การใช้อำนาจตามกฎหมาย/ การให้บริการตาม ภารกิจ	๑.การเลือกปฏิบัติใน การให้บริการแก่ ผู้รับบริการ เช่น บุคคลในวงงาน ท้องถิ่นและ ประชาชนทั่วไปโดยไม่ เสมอภาค เนื่องจาก ความสัมพันธ์หรือ ผลประโยชน์ส่วนตน	๒	๒	ความเสี่ยง ระดับปานกลาง	๑.ส่งเสริมการปฏิบัติงานตามประมวลจริยธรรม ของ อบต.คลองเปี้ยะ ๒.ผู้บังคับบัญชาควบคุมกำกับดูแลการปฏิบัติ หน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชา ๓.ประชาสัมพันธ์ช่องทางการร้องเรียนเรื่อง การทุจริตของเจ้าหน้าที่ในองค์กรให้ประชาชน ทราบ เช่น ทางเฟสบุ๊ก อบต. ,ทางเว็บไซต์ อบต. เป็นต้น	ทุกกอง
๓	การจัดซื้อจัดจ้าง	๑. การใช้ดุลพินิจใน การเลือกวิธีการ จัดซื้อจัดจ้าง และ เอื้อประโยชน์ต่อพวก พ้องในการจัดซื้อจัด จ้าง	๓	๒	ความเสี่ยง ระดับปานกลาง	๑.ผู้บังคับบัญชาควบคุมและติดตามการทำงาน อย่างใกล้ชิดให้มีการสอบทานและกำกับให้ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด ๒. ดำเนินการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อ ป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ๓.จัดทำคู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนใน การจัดซื้อจัดจ้างและแนวทางการตรวจสอบ บุคลากรภายในส่วนราชการ	กองคลัง

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง การทุจริต	โอกาส เกิด	ผลกระทบ/ ความ รุนแรง	ระดับความเสี่ยงการ ทุจริต(Risk Score)	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	หน่วยที่ รับผิดชอบ
		๒. การตรวจรับ งานจ้าง/พัสดุ ๒.๑ การตรวจรับ งานจ้าง-พัสดุไม่ เป็นไปตามสัญญา ๒.๒ ผู้ควบคุมงาน ไม่ควบคุมงานให้ เป็นไปตามแบบหรือ มิได้กำหนดรูปแบบ รายการและอาศัย ช่องว่างกฎหมายเอื้อ ประโยชน์แก่บุคคล กลุ่มหนึ่ง	๒	๒	ความเสี่ยง ระดับปานกลาง	๑.จัดทำมาตรการป้องกันการดำเนินการ ที่ เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง ๒.จัดทำคู่มือการตรวจรับงานจ้าง ๓.จัดอบรมโครงการส่งเสริมคุณธรรมและ จริยธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน	๑.กองคลัง ๒.กองช่าง ๓.สำนัก ปลัด
๔	การบริหารงานบุคคล	๑.การเรียกรับ ผลประโยชน์เพื่อการ รับพนักงานจ้างเข้า ทำงาน หรือการรับ โอนพนักงานส่วน ตำบล ตลอดจนการ เลื่อนระดับพนักงาน ส่วนตำบล	๒	๓	ความเสี่ยง ระดับปานกลาง	๑.ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมและกำชับให้ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด ๒.กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาให้คะแนนให้มี ความชัดเจนเพื่อลดการใช้ดุลพินิจของ คณะกรรมการสรรหา ๓.จัดอบรมโครงการส่งเสริมคุณธรรมและ จริยธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน	สำนักปลัด

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง การทุจริต	โอกาส เกิด	ผลกระทบ/ ความ รุนแรง	ระดับความเสี่ยงการ ทุจริต(Risk Score)	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	หน่วยที่ รับผิดชอบ
		๒.ประเมินผลการ ปฏิบัติงานของ พนักงานส่วนตำบล พนักงานครู ลูกจ้างประจำ และ พนักงานจ้าง ไม่เป็น ธรรม	๒	๑	ความเสี่ยง ระดับต่ำ	๑.ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมและกำกับให้มีการ ประเมินผลการปฏิบัติงานที่เป็นธรรม ๒.กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาเลื่อนขั้น เงินเดือน ๓.ส่งเสริมการปฏิบัติงานตามประมวลจริยธรรม ของ อบต.คลองเปี้ยะ	สำนักปลัด
		๓.การต่อสัญญาจ้าง พนักงานจ้างตาม ภารกิจและพนักงาน จ้างทั่วไปไม่เป็น ธรรม	๑	๑	ความเสี่ยง ระดับต่ำ	๑.ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมและกำกับให้มีการ ต่อสัญญาจ้างที่เป็นธรรม ๒.ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ระเบียบ ที่กำหนด ๓.ส่งเสริมการปฏิบัติงานตามประมวลจริยธรรม ของ อบต.คลองเปี้ยะ	สำนักปลัด